

ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ «АНГЛІЙСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ» У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Створений в Європі відкритий інтелектуальний простір та подальша інтеграція України до Євросоюзу потребують активної участі в цьому процесі всіх вищих, в тому числі й медичних, навчальних закладів освіти України. Відповідно положенням Болонського процесу, рівень освіти випускників вищих медичних навчальних закладів України має відповідати світовим стандартам. Медична сестра, акушерка, фельдшер, зубний технік повинні добре володіти фаховими знаннями й уміннями, щоб бути конкурентноспроможними на європейському ринку праці. [1, с. 32].

З розвитком наукового прогресу зростає потік інформації, стрімко змінюється і медицина, і медична наука. В наш час функції медичного персоналу стають значно ширшими. Сучасні медики працюватимуть в умовах зміненої структури медичного обслуговування, постійного збільшення видань спеціальної медичної літератури на іноземній мові, впровадження новітнього медичного устаткування в систему охорони здоров'я. Все це сприяє підвищенню професійної компетентності медичного фахівця, яка включає в себе не тільки догляд за хворими з основами маніпуляційної техніки але й знання іноземної мови.

Нині інтенсивне вивчення ІМ є тим напрямом, який виступає обов'язковим фактором формування особистості фахівця. Вихованню професіонала в процесі навчання ІМ присвячені роботи Н.Ф. Бориско, В.В. Волкової, Г.О. Китайгородської, Л.П. Пуховської. Чимала кількість як теоретичних, так і практичних досліджень пов'язані з проблемою мотивації навчальної діяльності у студентському віці під час вивчення ІМ. У багатьох дослідженнях наголошується на тісному зв'язку між рівнем розвитку інтересу, дієвістю мотивів студента та успішності в оволодінні ІМ. Незважаючи на наявні досягнення у вирішенні проблеми формування здібностей у міжкультурній комунікації, питання іншомовної підготовки фахівців медичної галузі залишається відкритим. [1.с. 36-38].

Мета статті – зробити аналіз сучасних тенденцій формування конкурентноспроможності медичних фахівців у просторі вивчення ІМ, обґрунтувати зростання пріоритетів та функцій ІМ як освітньої галузі у медичних ВНЗ; висвітлити особливості іншомовної комунікативної компетенції майбутніх фахівців медичної галузі.

Останні маркетингові дослідження національного ринку праці щодо вивчення попиту на медичні кадри показали, що оплата праці молодших спеціалістів, які використовують ІМ у професійній діяльності, значно вища, ніж у тих, які не мають такої підготовки. Тому медичні заклади все частіше стикаються з потребою вивчення міжнародного досвіду з питань розвитку та співробітництва в медсестринській справі, збільшення обсягу інформації, необхідної для сучасного медичного фахівця. [2].

Відповідно Загальноєвропейським Рекомендаціям, студенти немовних ВНЗ

мають оволодіти загальнонавчальною та професійно орієнтованою ІМ.

Слід згадати про основну мету вивчення іноземної мови – формування комунікативної компетенції, яка в сучасному її розумінні передбачає здатність до культурної співпраці. Варто зазначити, що саме ця мета сьогодні є найбільш затребуваною студентами, які вивчають іноземні мови. Це й стосується студентів медичних ВНЗ, які в оволодінні мовою мають здобути такий рівень комунікативної компетенції, який дозволив би їм користуватися англійською мовою в медичній галузі професійної діяльності. Проблема якості підготовки медичного персоналу стає все більш актуальною у зв'язку із зростаючими вимогами до рівня їх підготовки. Сучасна підготовка фахівця-медика повинна бути зорієнтована на оволодіння ним ІМ, що передбачає коректне з точки зору норми та стилю, ситуативне та контекстне адекватне користування мовленням як засобом усної та писемної комунікації в усіх сферах професійного спілкування. Володіння іноземною мовою для медичного спеціаліста стає його значущою особистісною характеристикою, що передбачає здатність вступати до ділової комунікації. [3].

Англійська мова за професійним спрямуванням, яка вивчається в медичних навчальних закладах, є інтегрованим предметом, який поєднує в собі цикли навчання граматики, лексики, орфографії класичної англійської мови, а також вивчення граматики, лексики та стилістики власне медичної англійської мови. Медична англійська мова – це окремий курс, це ніби мова в мові, яка тісно пов'язана із клінічними дисциплінами та предметами загального медичного циклу. Саме тому викладачі ІМ в медичних ВНЗ повинні добре орієнтуватися в темах медичної спрямованості.

Вивчення та накопичення професійної медичної лексики студентами є невід'ємним складником у досягненні головної мети навчання студентів іноземної мови як засобу спілкування у професійній діяльності. Студент повинен вільно читати медичну літературу і розуміти усні повідомлення, вміти спілкуватися з спеціалістами. Для цього в першу чергу потрібна вагома конкретизація бажаних результатів навчання, тобто встановлення конкретних критеріїв володіння мовою на фонетичному, лексичному, граматичному рівнях. Для досягнення цієї мети в свою чергу необхідно підібрати:

- а) фонетичний;
- б) лексичний-загальнономовний, загальнонауковий і термінологічний,
- в) морфолого-синтаксичний мінімум у відповідності з поставленою метою навчання.

Тому в процесі викладання іноземної мови в медичному ВНЗ велика увага приділяється вивченню саме професійно-орієнтованої лексики, тому що нагромадження словникового запасу й вміння його використовувати є передумовою оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності.

Варто мати на увазі і те, що після закінчення школи найбільш розвинутим видом мовленнєвої діяльності студентів медичного закладу є читання. Досвід нашої роботи показав, що вивчення професійної лексики краще засвоюється тими студентами, у яких навички читання сформовані ще зі школи.

В умовах відсутності іншомовного середовища широке використання професійно-орієнтованих текстів формує інтерес студентів до вивчення іноземної мови, з яким пов'язані значні резерви підвищення ефективності навчання мові.

У читанні професійно орієнтованих текстів ключове значення має опанування анатомічною, клінічною та фармацевтичною лексикою іноземної мови, володіння якою є важливим компонентом професійно спрямованої іншомовної комунікативної компетентності фахівця медичної галузі, а також збагачення словникового запасу майбутніх медиків загальнозживаною лексикою як основи для плідної інтерактивної мовленнєвої діяльності.

Паралельно з медичною професійною мовою варто знайомити студентів із широковживаним медичним сленгом. Очевидно, що медичному працівникові, який не володіє розмовним сленгом в медичній сфері, буде надзвичайно складно працювати чи спілкуватися з іноземними колегами.

Можна сказати, що вивчення особливостей медичного сленгу дозволить відчувати моральну і психологічну стабільність та впевненість під час спілкування в англомовному колективі.

Велика кількість прикладів медичного сленгу описана в ілюстрованому словнику американського сленгу. С.Б.Флекснер вважає молодь найактивнішим елементом, який формує сленг. [5].

Враховуючи насиченість медичної професійної мови лікарською термінологією, лікарі і студенти схильні до її спрощення. Протягом повсякденного спілкування, аналогічно українській мові, студенти медичних закладів та лікарі використовують загальноприйняті поняття, які у представників однієї і тієї ж сфери не викликають труднощів у розумінні. У першу чергу це обумовлено величезною кількістю термінів і понять, які викликають незручність навіть при вимові, відповідно, в цілях мовної економії вживаються скорочені форми, або метафоричні порівняння, які характеризують певне поняття, подію чи явище:

Doc – лікар лікарю;

Dr. Feelgood – лікар, який виписує ліки не задумуючись (лікар відчувай себе добре);

Baby catcher – акушер (досл. ловець малюків);

Gasser – анестезіолог (газовщик);

Knife happy – опис дуже “активного” хірурга (радий помахати ножем);

Shadow gaser – рентгенолог (розглядач тіней);

Tern – інтерн;

Rear Admiral – проктолог.

З метою мовної економії, враховуючи складність медичних термінів, зустрічаються скорочені форми, які означають вид лікування або процеси, призначені для лікування хворих:

Bag – давати кисневу маску;

Bronk – зробити бронхоскопію. [5].

Також яскравим прикладом слугують форми, які відносяться до назв частин органів, медикаментів, характеристикам захворювань і безпосередньо медичних установ. Не останнє місце належить медичним скороченням, які студенти і лікарі використовують не тільки в усній, але і у письмовій мові:

Albatross – хронічно хворий пацієнт, який ніколи не розлучиться з лікарем;

Blue pipe – вена;

Box – померти;

Bug juice – антибіотик (досл. жучиний сік);

C & T ward – палата для коматозних пацієнтів, аббр. від cabbages and turnips -

капуста і ріпа;

Gomer – пацієнт, який постійно скаржиться. Акронім для «Get Out of Emergency Room» - йди геть із кабінету.

Медичний сленг не є виключно мовою робітників медичної сфери, він активно використовується пресою, художньою літературою. [4, с. 54-56].

Так як молодь приймає найактивнішу участь у формуванні сленгу, то вивчення медичного сленгу завжди викликає неабияку цікавість у студентів-медиків і підвищує інтерес до ІМ як предмету.

Іншомовна підготовка студентів медичних ВНЗ є надзвичайно важливою складовою професійної підготовки медичного працівника. Вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням зараз набуває особливого значення для майбутніх медиків, і саме від викладача залежить які вибрати форми і методи, щоб цей процес був цікавим і бажаним для студентів. Нажаль обмежена кількість годин – двох-годинне тижневе навантаження не дає можливості для більш поглибленого вивчення ІМ за професійним спрямуванням.

Особливості процесу навчання ІМ у ВНЗ I – II рівнів акредитації свідчать про необхідність кардинального перегляду системи мовної підготовки майбутніх медичних фахівців, яка повинна бути максимально спрямована на фахово-практичні інтереси студентів-медиків; вдосконалення методологічних, методичних та організаційних засад іншомовної підготовки, цілеспрямованість організації занять, змістовне наповнення курсу, конкретизація діючих програм з ІМ, розробка навчальних посібників та навчально-методичних матеріалів для кожної спеціальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пуховська Л.П. Вивчення іноземних мов у контексті формування загальноєвропейського освітнього простору//Сучасні технології викладання іноземних мов у професійній підготовці фахівців. Зб. наук.ст.-К:КІТЕП, 2000.- с.32-38

2. Hutchinson T., Walters A. English for Specific Purposes. A learning – centered approach. - Cambridge: CUP, 1993-183p.

3. Терпиловська В.М. Особливості іншомовної підготовки студентів вищих медичних навчальних закладів. НМУ ім.О.О.Богомольця

4. Терлецька І.М. Нові технології навчання. Вип 54:науково-метод. зб. 2008, 105с.

5. Wentworth H., Flexner S.B. Dictionary of American Slang. 2nd supplemented edition. New York, Crowell, 1975